

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบอย่างรุนแรงกว่าช่วงที่ผ่านมา โดยทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นพ้องร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 – 10 มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศนำไปสู่ความสมดุลและยั่งยืน รวมทั้งได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาประเทศ ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ซึ่งการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ 11 ถือเป็น การนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่มาเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น โดยการเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศเพื่อให้สามารถปรับตัวพร้อมรองรับต่อผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในได้เป็นอย่างดี ซึ่งการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมไทย จะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากนโยบายขจัดความยากจนและปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาลและพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2556) ซึ่งได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนได้กลายมาเป็นนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาภาพรวมของประเทศ เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนเป็นการประกอบการอย่างสร้างสรรค์เพื่อการจัดการทุนของชุมชนโดยคนในชุมชน มีผลิตภัณฑ์จากครอบครัวในชุมชนสู่ตลาดโดยมีหลักการคิดที่สำคัญ คือ สร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ในชุมชน และลดรายจ่ายให้ครอบครัว ซึ่งวิสาหกิจชุมชนจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่เลี้ยงหรือ

พึ่งพาตนเองได้ เป็นการเพิ่มศักยภาพของระบบเศรษฐกิจระดับชุมชนในการพัฒนาความร่วมมือกับระบบเศรษฐกิจภาพรวม เพราะการที่ชุมชนไม่ต้องพึ่งพาเศรษฐกิจภายนอก จะส่งผลให้ชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น มีความเข้มแข็ง อันเป็นหลักการที่จะนำไปสู่การเป็นฐานรากทางเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจระดับประเทศต่อไป

การเกษตรมีความสำคัญต่อการสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ถือเป็นงานที่สร้างเสริมความสุขสมบูรณ์ให้แก่บ้านเมืองโดยส่วนรวม ซึ่งจากการที่เรามีผลิตผลทางการเกษตรที่เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศแล้ว ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ มีฐานะดีขึ้น ประชาชนกินดีอยู่ดี ไม่อดอยาก เมื่อมีผลิตผลเหลือจึงส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ มีรายได้เข้าประเทศ ส่งผลให้ประเทศไทยมีความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งของประชาชนในประเทศไทย และหนึ่งในอาชีพเกษตรกรที่มีความสำคัญเป็นอันดับต้นคือชาวนา ถือได้ว่าเป็นอาชีพที่สร้างรายได้หลักสู่ประเทศ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ของไทยปลูกข้าวเป็นพืชหลักมาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ ดังนั้นข้าวจึงเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดในสังคมเกษตรกรของประเทศไทย จวบจนปัจจุบันข้าวเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายในประเทศและการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ เมื่อพิจารณาจากปริมาณการส่งออกแล้วพบว่าในปัจจุบันข้าวไทยอยู่ในสถานะดาวรุ่งของภูมิภาคอาเซียน เนื่องจากมีผู้ผลิตประเทศอื่นในภูมิภาคเข้ามาร่วมค้ามากขึ้น ทั้งประเทศเวียดนามที่เป็นผู้ค้ารายใหญ่ของโลกรวมทั้งประเทศกัมพูชา และเมียนมาร์ มีการขยายตัวด้านการค้าข้าวอย่างก้าวกระโดด ขณะที่ประเทศคู่ค้าสำคัญในภูมิภาคอาเซียนของไทยอย่างฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย เริ่มมีนโยบายลดการนำเข้าข้าว โดยส่งเสริมให้ปลูกข้าวบริโภคเองในประเทศ รวมถึงประสิทธิภาพการผลิตข้าวของประเทศไทยค่อนข้างต่ำ แต่มีต้นทุนสูง ชาวนามีจำนวนเงินเหลือน้อยเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยไทยมีผลิตเฉลี่ย 450 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 9,763 บาทต่อตัน มีเงินเหลือจากการขายข้าว 1,555 บาทต่อตัน ขณะที่เวียดนามมีผลิต 900 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 4,070 บาทต่อตัน มีเงินเหลือจากการขายข้าว 3,180 บาทต่อตัน และเมียนมาร์มีผลิต 420 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 7,212 บาทต่อตัน มีเงินเหลือจากการขายข้าว 3,484 บาทต่อตัน (เบญจวรรณ วงศ์คำ, 2557)

เมื่อชาติอาเซียนมีการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) หรือ AEC โดยมีเป้าหมายหลักของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน คือการสร้างประชาคมที่มีความแข็งแกร่ง สามารถสร้างโอกาสและรับมือสิ่งท้าทายทั้งด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ โดยให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี และสามารถประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น ซึ่งการรวมตัวดังกล่าวจะส่งผลต่อบรรดาสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ โดยเฉพาะการที่ประเทศสมาชิกจะได้รับผลประโยชน์ร่วมกันทางเศรษฐกิจในลักษณะที่ใกล้เคียงกับสหภาพยุโรป ไม่ว่าจะเป็นด้านอำนาจต่อรองทางการค้า และการนำเข้าส่งออกสินค้า

ระหว่างสมาชิกที่จะมีความเป็นเสรีมากยิ่งขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยประเด็นหลักของการเปลี่ยนแปลงจะครอบคลุมถึง 1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน 2) การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง 3) การเป็นภูมิภาคที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจเท่าเทียมกัน และ 4) การเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการกับเศรษฐกิจโลก ดังนั้นไทยควรได้รับการสนับสนุนให้เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนของภูมิภาค โดยผ่านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และก้าวสู่การเป็นประเทศการค้าพาณิชย์ (Trading Nation) แต่เมื่อวิเคราะห์โอกาสของไทยเกี่ยวกับเศรษฐกิจการค้าข้าวท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในบริบทของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว พบว่าไทยยังประสบปัญหาด้านความสามารถในการแข่งขันในกลุ่มอาเซียน เมื่อเปรียบเทียบกับสมาชิกใหม่ซึ่งมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า โดยกลุ่มดังกล่าวกำลังเข้ามาครอบครองส่วนแบ่งทางการตลาดข้าวในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าราคาข้าวไทยมีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อเปรียบเทียบกับข้าวของประเทศผู้ส่งออกรายอื่น แต่อย่างไรก็ตามจุดแข็งของไทยก็คือการมีองค์ความรู้ในการค้าข้าวจากประสบการณ์ในการเป็นแชมป์ผู้ส่งออกข้าวมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, 2556) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการก้าวสู่การเป็นประเทศการค้าพาณิชย์ ซึ่งไทยต้องเพิ่มประสิทธิภาพด้านการลดต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรชาวนา ซึ่งการเพิ่มรายได้จากการปลูกข้าวนั้นไม่จำเป็นต้องเพิ่มราคาขายผลผลิตในตลาด เนื่องจากตลาดมีกลไกที่สลับซับซ้อน โดยเฉพาะพืชที่มีการขายและตั้งราคาในตลาดโลกอย่างข้าว การพยายามกำหนดราคาตลาดเป็นสิ่งที่ทำได้ยากหรือทำไม่ได้เลย ซึ่งหากเราต้องการปรับราคาขายขึ้นแต่คู่แข่งไม่ปรับราคาตาม จะส่งผลให้สูญเสียตลาดให้กับคู่แข่งขึ้นดังที่เกิดขึ้นในอดีต ดังนั้นหลักประกันในการเพิ่มรายได้ของชาวนาไม่ใช่การกำหนดราคาขายเพราะราคาขายนั้นแปรผันไปตามภาวะตลาด แต่เป็นการลดหรือควบคุมต้นทุนการผลิตข้าว ซึ่งการลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตมี 2 ส่วนที่สำคัญ คือ ส่วนแรกเป็นการลดการใช้ปัจจัยการผลิตของชาวนา โดยใช้นโยบายลดคือ ลดการใช้ปุ๋ย ลดการใช้ยาฆ่าแมลง ลดการใช้เมล็ดพันธุ์ และลดค่าจ้างในการทำนา ส่วนที่สองนั้นเป็นการลดต้นทุนที่สำคัญของการทำนาอีกอย่างหนึ่งคือเมล็ดพันธุ์ข้าว ซึ่งปัจจุบันชาวนาต้องพึ่งพาการซื้อเมล็ดพันธุ์จากบริษัทเอกชนที่เข้ามาผูกขาดทางการตลาดและโฆษณาว่าเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ดี ดังนั้นถ้าสามารถลดต้นทุนในส่วนดังกล่าวข้างต้นได้เท่ากับชาวนาสามารถควบคุมต้นทุนได้ จะส่งผลให้ชาวนามีโอกาสทำกำไรในการผลิตข้าวได้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการส่งออกโดยใช้โอกาสจากการขยายตัวและการเป็นตลาดเดียวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นชุมชนที่มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 41.53 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 25,8579 ไร่ มีหมู่บ้านในปกครองทั้งหมด จำนวน 11 หมู่บ้าน ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มและที่ราบเชิงเขา บริเวณพื้นที่ของชุมชนเป็นที่อยู่อาศัย พื้นที่การเกษตร พื้นที่สาธารณะประโยชน์ เป็นชุมชนที่ตระหนักถึงการปรับปรุงพัฒนาชุมชนของตนเองโดย

ศึกษาจุดเด่น จุดด้อย โอกาส อุปสรรคของทั้งชุมชนตนเองและชุมชนใกล้เคียง เป็นแบบอย่างในการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับแผนพัฒนาชุมชนที่วางไว้ อาชีพทำนาจึงเป็นอาชีพหลักอย่างหนึ่งที่น่าไปสู่การสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน ซึ่งนำไปสู่การพอมือพอกิน สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพที่ดี ดังนั้นกลุ่มเกษตรกรชาวนาดำบลออนใต้จึงได้มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลออนใต้ขึ้น (สำนักงานเกษตรอำเภอสันกำแพง, 2556) และจากการสัมภาษณ์นายอินโกล สิงห์อุป ตำแหน่งประธาน และนายแก้ว ปัญญาเรือง ตำแหน่งกรรมการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ข้อมูลว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งเพื่อจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ดีแก่เกษตรกรทั่วไป เพื่อนำไปเพาะปลูกให้ได้ผลผลิตที่มากขึ้นและมีคุณภาพที่ดีกว่าเดิม โดยกลุ่มได้เล็งเห็นว่าเมล็ดพันธุ์เป็นสิ่งจำกัดผลผลิตสูงสุด เป็นจุดเริ่มต้นของคุณภาพ เมล็ดพันธุ์ดีจะช่วยลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต โดยกลุ่มเกษตรกรชาวนาดำบลออนใต้ทำการปลูกข้าวในช่วงนาปี เนื่องจากเป็นช่วงระยะเวลาที่ข้าวให้ผลผลิตได้อย่างมีคุณภาพที่สุด ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการศูนย์เมล็ดพันธุ์ดีจำนวน 28 ราย และได้ใช้พื้นที่ของเทศบาลตำบลออนใต้ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม ซึ่งกลุ่มมีความเข้มแข็งในด้านการสร้างผลิตผลและยังสามารถพัฒนาได้อีกมาก ถึงแม้ในปัจจุบันผลผลิตของกลุ่มสามารถจำหน่ายได้ แต่ปัญหาที่กลุ่มประสบ คือ สมาชิกของกลุ่มไม่สามารถวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตได้อย่างแท้จริง สมาชิกส่วนใหญ่จึงไม่สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนได้ เนื่องจากไม่มีความรู้และความสามารถในการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนในการปลูกข้าว ส่งผลให้ไม่สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การลดต้นทุนการผลิต การกักเงิน การตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนสำหรับรายใหม่ หรือการขยายพื้นที่ในการเพาะปลูกสำหรับรายเดิม ดังนั้นการบัญชีต้นทุนจึงต้องเข้ามามีบทบาทในการรวบรวมและเสนอข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับต้นทุนทั้งหมดในกระบวนการสร้างผลิตผลเพื่อให้กลุ่มเกษตรกรชาวนาดำบลออนใต้จากการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตไปพัฒนาและกำหนดวิธีการในการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อจะได้ทำการวางแผนทางการเงินและไม่เสียผลประโยชน์จากการลงทุน ตลอดจนสร้างความมั่นใจในการลงทุน ดังนั้นหากกลุ่มเกษตรกรชาวนาดำบลออนใต้สามารถกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตได้อย่างชัดเจนจะทำให้กลุ่มสามารถบริหารจัดการการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าถึงเวลาแล้วที่ทุกหน่วยงานต้องหันมาให้ความสำคัญกับชาวนาผู้ผลิตข้าว เพื่อทำให้กระดูกสันหลังของชาติมีความแข็งแรง เข้มแข็ง และส่งเสริมให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประเทศการค้าพาณิชย์ของชาวไทย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญที่จะศึกษาการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง

สำนักกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมุ่งเน้นเฉพาะในการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิต ด้วยเครือข่ายความร่วมมือจากอาจารย์ นักศึกษา และกลุ่มเกษตรกรสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ เพื่อประโยชน์ในการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวอย่างเหมาะสม ส่งผลให้กลุ่มเกษตรกรได้รับผลประโยชน์สูงสุดอย่างแท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้
2. เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้
3. เพื่อใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้

1.3 ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ กลุ่มเกษตรกรชาวนาในเขตพื้นที่ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็นสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ และเข้าร่วมโครงการศูนย์เมล็ดพันธุ์ดี ในปี 2557 จำนวน 28 ราย (สำนักงานเกษตรอำเภอสันกำแพง, 2556)

1.3.2 ขอบเขตระยะเวลาในการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเดือน พฤศจิกายน 2556 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2558

1.3.3 ขอบเขตของเนื้อหาที่ศึกษา

การศึกษาค้างนี้เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ควบคู่ไปกับการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขอบเขตในการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตและจำแนกประเภทต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว ภายใต้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต ซึ่งประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบปัญหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้
2. ทราบโครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับเกษตรกรปลูกข้าวรายอื่นที่สนใจ
3. เสริมสร้างความเข้มแข็งในการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนและการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้
4. นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ อำเภอสีกันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
5. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเป็นแหล่งประโยชน์ในการนำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนด้านการบัญชีต้นทุน และนักศึกษาผู้ช่วยนักวิจัยได้เรียนรู้ร่วมกับชุมชนในการใช้ความรู้ทางวิชาการของตนมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ในชุมชน
6. ได้รับความรู้ด้านการปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร ขาวนาผู้ปลูกข้าวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเรียนรู้และแสวงหาความรู้จากประสบการณ์โดยอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ ผู้วิจัย และสำนักงานเกษตรอำเภอสีกันกำแพง เริ่มต้นตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมิน ร่วมรับผลที่เกิดจากการดำเนินการ และร่วมหาวิธีแก้ไขปัญหาและร่วมพัฒนาต่อไป

การเสริมสร้างความเข้มแข็ง หมายถึง การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว เพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่ม สำหรับนำไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อดำเนินงาน

การบริหารต้นทุนการผลิต หมายถึง กระบวนการจัดการปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตให้มีประสิทธิภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิต

โครงสร้างต้นทุน หมายถึง องค์ประกอบของต้นทุนการผลิตที่จำแนกประเภทต้นทุนตามลักษณะส่วนประกอบของการผลิต ประกอบด้วย วัสดุทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต

ต้นทุนการผลิต หมายถึง ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่จ่ายไปในการปลูกข้าว

การปลูกข้าว หมายถึง การปลูกข้าวในฤดูนาปี ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้

วิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว หมายถึง การรวมกลุ่มของชาวบ้านในตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ร่วมมือกันผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อจำหน่าย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะลงทุนร่วมกัน ดำเนินงาน และแบ่งผลกำไรขาดทุนที่เกิดขึ้น

1.6 ขั้นตอนและกระบวนการวิจัย

ในขั้นตอนของการศึกษามีกระบวนการวิจัย 3 ระยะ ซึ่งแต่ละระยะมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

ลำดับ	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
ระยะก่อนดำเนินการวิจัย		
1	การคัดเลือกชุมชน	ได้ชุมชนกลุ่มเป้าหมาย
2	การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	เข้ากับชุมชนได้และเป็นที่ยอมรับ เพื่อให้ดำเนินการในขั้นต่อไปเป็นไปอย่างราบรื่น
ระยะดำเนินการวิจัย (กระบวนการวิจัย)		
1	การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	โครงร่างงานวิจัย
2	การพิจารณากำหนดปัญหา	
3	การออกแบบการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนำไปสู่ข้อมูลที่นำมาใช้ในการประมวลผล
4	การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาข้อสรุป	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้
5	การนำเสนอผลการวิจัย	ผลการวิจัย
ระยะหลังดำเนินการวิจัย (กระบวนการพัฒนา)		
1	การวางแผนดำเนินการร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	กำหนดโครงการในการจัดเวทีประชาคมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ร่วมกับสมาชิกกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
2	การปฏิบัติตามแผน	การจัดทำเวทีประชาคม
3	การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน	สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวมากขึ้น

ตารางที่ 1.1 ขั้นตอนและกระบวนการวิจัย